

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«РОЗПИС НА ДЕРЕВІ»**

**Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка**

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.**

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Розпис на дереві
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон Викладача	097 90 600 73
Е-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4664
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Для усестороннього розвитку художника-педагога важливим є набуття практичних навиків та умінь з декоративного малювання. Програмою передбачено вивчення розпису на дереві, як одного із видів народного малярства, який формувався упродовж століть і має особливі стилі виконання та спільну естетичну основу – філософію художнього ремесла. Предметом вивчення дисципліни є художні, композиційні і технологічні аспекти, світосприйняття і творчість митців, чії твори стали знаковими для розвитку художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є вивчення основ декоративного малювання та можливостей його використання у педагогічній практиці.</p> <p>Основними цілями вивчення освітнього компоненту є застосування художніх методів у створенні декоративних композицій та опанування технічними засобами і навиками роботи.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • історію декоративного малювання, художні стилі, методи і прийоми провідних майстрів; • джерельну базу, сучасну літературу за темою та музейні мистецькі артефакти; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виконувати власні твори на основі прикладів провідних майстрів; • аналізувати твори декоративно-прикладного мистецтва різних регіонів України; • знаходити міжпредметні зв'язки з іншими науками (історія мистецтв, естетика, етнографія, етнологія, психологія); • на практиці застосовувати набуті теоретичні і практичні знання та вміння. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності	
<p>ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у полікультурному просторі.</p> <p>ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.</p> <p>ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.</p>	

ЗК 7. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті зобов'язання.

Фахові компетентності

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 7. Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.

ФК 8. Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).

ФК 10. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням мистецтва.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Знання історичних аспектів теорії і практики навчання образотворчого мистецтва в освітній практиці; специфіки роботи з учнями різних вікових категорій у цілісному педагогічному процесі в умовах індивідуалізації і диференціації навчання образотворчому і декоративно-прикладному мистецтву та дизайну.

ПРН 4. Знання основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного образотворчого мистецтва, основних проблем, різних наукових поглядів на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

ПРН 5. Володіння практичними способами пошуку, аналізу та оброблення наукової освітньої та мистецької інформації з використанням сучасних ІКТ.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	54
Практична робота	6
Самостійна робота	120

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Петриківський розпис як явище світової культури і складова декоративно-прикладного мистецтва України	2		4
Тема 2. Генеза та становлення петриківського декоративного розпису	2		8

Тема 3. Орнамент як основа петриківського декоративного розпису у творах визначних майстрів		2	4
Практ. робота № 1. Вивчення семантики і символіки орнаменту		4	8
Тема 4. Техніка та прийоми виконання петриківського декоративного розпису		2	4
Практична робота № 2. Вивчення техніки виконання орнаменту		4	8
Тема 5. Виконання петриківського декоративного розпису на площині та об'ємних формах з дерева		2	4
Практична робота № 3. Виготовлення методичних таблиць		4	8
Тема 6. Авторські техніки петриківського декоративного малювання у творчості провідних сучасних майстрів		2	2
Практична робота № 4. Виконання копій творів провідних майстрів		4	10
Тема 7. Народне мистецтво та художні промисли Яворівщини в ХХ ст.	2		4
Тема 8. Історія, традиції та художні особливості яворівського декоративного малювання і різьби на дереві		4	4
Тема 9. Весільні скрині та дитячі забавки, як мистецьке явище у народній творчості: композиція, техніки виконання, художні особливості орнаменту		2	2
Практична робота № 5. Вивчення техніки і семантики орнаменту		4	10
Тема 10. Різновиди декоративної пластики в дереві і технологія оздоблення дитячих забавок		2	2
Практична робота № 6. Оздоблення іграшок (коник і пташка)		4	10
Тема 11. Визначні майстри яворівської мистецької школи декоративного малювання та різьби на дереві, їх творчі здобутки (участь у виставках)		2	2
Практична робота № 7. Виготовлення декоративного пласта		4	10
Дослідники народного мистецтва Яворівщини, зокрема декоративних виробів з дерева		2	2
Практична робота № 8. Оздоблення шкатулки		4	10
Образний світ художниці Наталії Дюг		2	4

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100 Практичні заняття – 50 балів Екзамен – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 балів
Вимоги до письмових робіт	Тестові завдання – 30 балів Самостійна робота – 20.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Допуск до підсумков. контролю	Виконання 50 % завдань

Підсумковий контроль

Форма контролю – екзамен

Форма здачі – комбінована (усна, письмова)

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ. 1993. 273 с.
2. Антонович Є. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки у школі: Навч.-метод. посібник для студентів худ.-граф. факультетів вищ. навч. закл. К.: ІЗМН. 1997. 312 с.
3. Герус Л. Українська народна іграшка. Львів: Афіша. 2004. 262 с.
4. Гнатюк М. В. Нев'яучі квіти Покуття у творчості Параски Хоми. Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 41. Львів. 2019. С. 46-52.
5. Гнатюк М. В. Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект: Збірник наук. праць / [упор.: Л. В. Сліпчишин].* Львів: СПОЛОМ. 2019. С.6-18.
6. Гнатюк М. В. Українська народна іграшка як засіб художньо-естетичного, трудового і національного виховання // *Гірська школа Українських Карпат. Наукове фах. вид-ня з пед. наук.* Івано-Франківськ. 2017. № 17. С. 81-90.
7. Гнатюк М. В. Яворівська іграшка і скриня: історія розвитку та художні особливості // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. Вип. XXVIII-XXIX. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. від. ЦІТ ПНУ. 2009. С. 21-27.
8. Гнатюк М.В. Декоративне малярство села Петриківки як джерело художнього виховання учнів // *Мистецтво в сучасній школі: проблеми пошуків / Матеріали науково-методичної конференції «Актуальні проблеми мистецької освіти: історія і сучасність»* (м. Івано-

Франківськ, березень 2008) / За заг. ред. доц. М. В. Вовка. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ. 2008. Вип II. С. 17-27.

9. Дацко В. І. Яворова віть. Літопис рідного краю в життєписах. Енциклопедичний бібліографічний довідник. Львів: Логос. 2009. 498 с.
10. Жеплинський Б. М., Ковальчук Д. Б. та ін. Творці яворівських забавок. Львів: Колесо. 2018. 270 с., іл.
11. Захарчук-Чугай Р. В. Народне декоративне мистецтво Яворівщини. К.: Наукова думка. 1979. 142 с.: іл.
12. Історія декоративного мистецтва України. В 5-ти томах. К. : В-во ІМФЕ. 2010-1016.
13. Кириченко М. Український народний декоративний розпис: Навч. посіб. К.: Знан.-Прес, 2006. 228 с.
14. Полякова та ін. Образотворче мистецтво, 1-7 класи; теорія навчання, календарно-тематичне планування, основні поняття з образотворчого мистецтва: Навчально-методичний посібник для вчителів. Харків: Скорпіон. 2001. 160 с.
15. Селівачов М. Лексикон української орнаментики. К. 2009. 208 с.
16. Станкевич М. Є. Українське художнє дерево XVI – XX ст. Львів. 2002. 480 с.
17. Тимків Б. М., Кавас К. М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Ч. II. Мозаїка. Випалювання. Розпис / За ред. доц. Б. М. Тимківа. Львів: Світ. 1996. 144 с.: 88 іл.
18. Яремін В. М., Захарчук-Чугай Р. В. Скарбниця народного мистецтва Яворівщини : книга-альбом. Дрогобич: Коло. 228 с.; іл.

Додаткова література:

1. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник у двох томах / Запаско Я. П. (керівник авт. колект.), Голод І. В., Білик В. І., Кравченко Я. О., Лупій С. П., Любченко В. Ф., Мельник І. А., Тарновський О. О., Шмагало Р. Т. Львів: Афіша. 2000. Т. 1. 364 с.; Т. 2. 400 с.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну